

Sygn. akt III USK 498/21

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania Z. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J.

o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 6 września 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z dnia 18 maja 2021 r., sygn. akt III AUa 550/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Z. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 maja 2019 r. Sąd Okręgowy w Krośnie oddalił odwołania Z. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z dnia 27 listopada 2018 r. oraz z dnia 17 stycznia 2019 r. odmawiających przyznania mu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, wyrokiem z dnia 18 maja 2021 r., oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego, wniesioną przez ubezpieczonego, oparto na podstawie naruszenia przepisów postępowania

(art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) w stopniu mającym znaczenie dla wyniku sprawy, tj. naruszeniu:

a) art. 387 § 2¹ pkt 1 k.p.c., przez niedokonanie oceny poszczególnych zarzutów podniesionych przez ubezpieczonego w apelacji od wyroku Sądu pierwszej instancji, podczas gdy zarzuty apelacyjne wskazywały na istotne uchybienia Sądu pierwszej instancji popełnione w ocenie materiału dowodowego, a także w wykładaniu przepisów prawa materialnego, co obligowało Sąd Apelacyjny do odniesienia się do podniesionych zarzutów w uzasadnieniu wyroku,

b) art. 299 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. w związku art. 235 § 1-12 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 381 k.p.c., przez oddalenie wniosku ubezpieczonego o jego uzupełniające przesłuchanie (bez wskazania podstawy prawnej oddalenia wniosku) na okoliczności wskazane w ust. III pkt 1 lit. a) *petitum* apelacji, pomimo że wniosek o uzupełniające przesłuchanie ubezpieczonego „był adekwatny do wyjaśnienia istotnych dla sprawy okoliczności w zakresie ustalenia charteru pracy ubezpieczonego poza kanałem remontowym”,

c) art. 235 § 1-2 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 381 k.p.c., przez pominięcie zawnioskowanego w ust. 3 pkt 2 *petitum* apelacji dowodu z wydruku ze strony internetowej na okoliczność wykazania, w jaki sposób przebiega pełen proces nabijania okładzin na szczęki hamulcowe - bez ustosunkowania się przez Sąd do zgłoszonego wniosku.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej został uzasadniony jej oczywistą zasadnością (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) wynikającą z naruszenia przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie prawa procesowego oraz wpływu uchybień proceduralnych na wynik sprawy. Skarżący wskazał, że pomimo wykazywanych w apelacji istotnych uchybień proceduralnych oraz pomimo trwającego blisko dwa lata postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny *de facto* nie odniósł się do zgłoszonych w apelacji wniosków dowodowych. O braku dostatecznego zapoznania się ze sprawą świadczy chociażby fakt, iż oddalenie wniosku o uzupełniające przesłuchanie ubezpieczonego Sąd Apelacyjny uzasadnił tym, iż ubezpieczony reprezentowany był na rozprawie przez profesjonalnego pełnomocnika, co nie jest prawdą i co również jednoznacznie wynika z protokołów z

rozpraw, bowiem pełnomocnikiem ubezpieczonego w trakcie postępowania rozpoznawczego była jego żona B. B., która nawet nie posiada wykształcenia prawniczego. Zdaniem ubezpieczonego, w niniejszej sprawie spełniona została wymieniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie naruszył w stopniu kwalifikowanym art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 381 k.p.c., art. 387 § 2¹ pkt 1 k.p.c. oraz art. 235 § 1-2 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., co miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, gdyż Sąd ten, wbrew przytoczonemu przepisowi, nie odniósł się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków dowodowych w sposób wskazujący na to, że zostały one rozważone przez Sąd Apelacyjny przed wydaniem orzeczenia. Ponadto Sąd Apelacyjny, z naruszeniem art. 387 § 2¹ pkt 1 k.p.c., lakonicznie odniósł się jedynie do zarzutu apelacyjnego naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., w żaden sposób nie ustosunkowując się do pozostałych zarzutów podniesionych w apelacji.

Organ rentowy, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Odnosząc się do powoływanej w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por.

postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Przy czym podkreślić należy, że w judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, w której oczywista zasadność skargi kasacyjnej miałyby polegać na oczywistym naruszeniu przepisów procesowych, gdyż, stosownie do art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skargę można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący więc musi wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), iż kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24

października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 lipca 2014 r. w sprawie I PK 316/13 (LEX nr 1511811), wyraził trafny pogląd, że w sytuacji, gdy skarga kasacyjna nie zarzuca obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego, to w konsekwencji nie jest możliwa ocena, czy naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych przez nią w podstawie kasacyjnej mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu, lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy ten wpływ był (mógł być) realny, a można to stwierdzić dopiero wówczas, gdy w skardze zostanie podniesiony adekwatny w konkretnych okolicznościach faktycznych zarzut obrazy prawa materialnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I PK 208/13, LEX nr 16460590). Innymi słowy, możliwość uznania przez Sąd Najwyższy orzeczenia Sądu drugiej instancji za merytorycznie błędne uzależnione jest od oceny materialnoprawnych zarzutów, a skoro ich nie powołano w skardze kasacyjnej, to nie sposób przyjąć, że nawet jeśli w rzeczywistości do naruszenia wskazanych przepisów doszło, to mogło to mieć wpływ na wynik sprawy.

W okolicznościach niniejszej sprawy oznacza to, że skarżący przy pomocy zarzutów naruszenia przepisów postępowania powinien zmierzać do wykazania, że wadliwość procedowania przez Sąd drugiej instancji była na tyle istotna, że doprowadziła do błędnego zastosowania przepisu (przepisów) prawa materialnego będącego podstawą rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym orzeczeniu. Wynik sprawy bowiem, to jej rozstrzygnięcie, które jest oparte na przepisach prawa materialnego zastosowanych w ramach subsumcji ustalonego w sprawie stanu faktycznego pod właściwy przepis. Inaczej rzecz ujmując, zarzuty naruszenia przepisów postępowania nie mogą być celem samym w sobie, lecz muszą służyć wykazaniu błędnego zastosowania przepisu prawa materialnego, który stanowi rzeczywistą podstawę prawną rozstrzygnięcia. Dlatego powołanie przez skarżącego zarówno w podstawie zaskarżenia, jak i we wniosku o przyjęcie jego

skargi kasacyjnej do rozpoznania wyłącznie zarzutów procesowych uniemożliwia Sądowi Najwyższemu dokonanie oceny kasacyjnej w zakresie tego, czy w postępowaniu odwoławczym rzeczywiście wystąpiły uchybienia o tak znacznym ciężarze gatunkowym, że doprowadziły do wydania nieprawidłowego orzeczenia.

Skarżący nie zarzucił w skardze kasacyjnej obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania Sądu odwoławczego i w konsekwencji nie jest możliwa ocena, czy sugerowane przez niego naruszenie przepisów prawa procesowego mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, co byłoby niezbędne dla stwierdzenia oczywistej zasadności skargi.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹ oraz art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w związku art. 398²¹ k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

[as]